

Страховий ринок України напередодні вступу до ЄС: ризиків більше, ніж можливостей

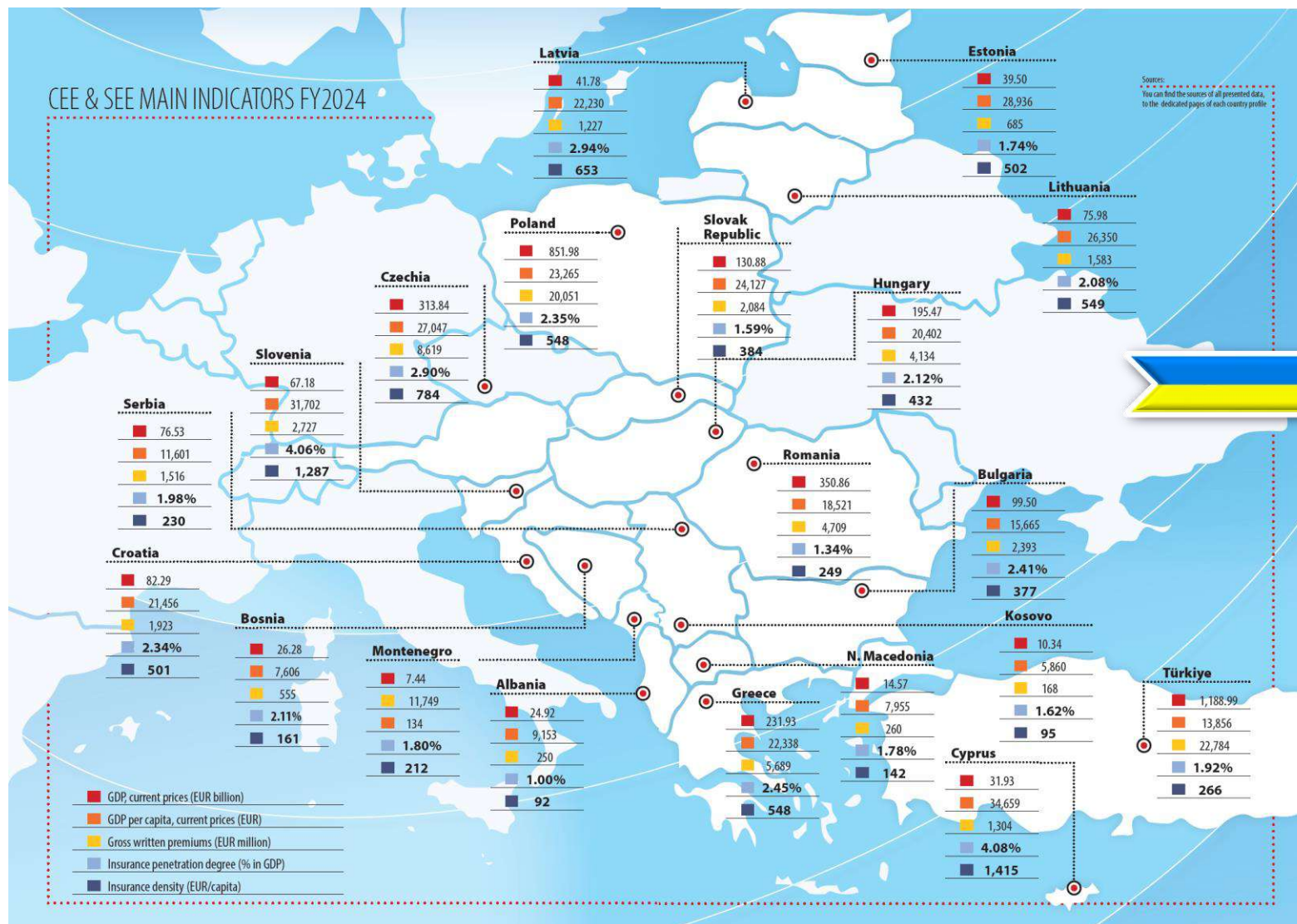
ВЯЧЕСЛАВ ЧЕРНЯХОВСЬКИЙ

Генеральний директор Асоціації «Страховий бізнес»

Голова комісії зі страхування Українського товариства фінансових аналітиків

Страхові ринки Центральної, Східної, Південної Європи 2024, Україна (2020) => 2025

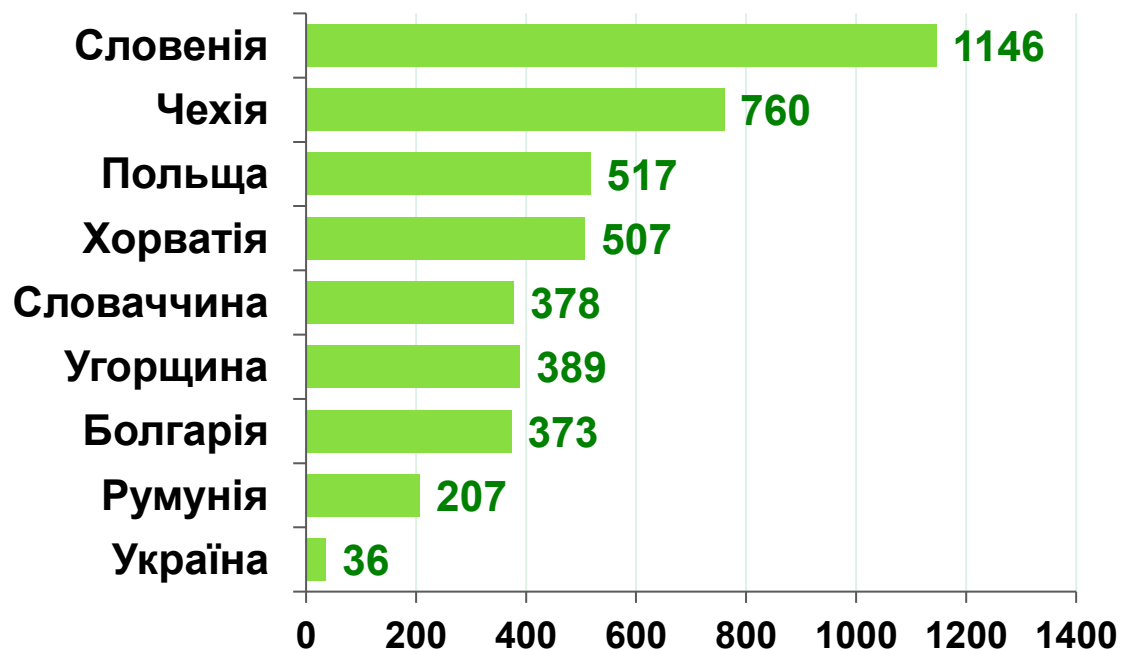

	(136,1) -> 174,3 млрд €
	(3 261) -> 5 930 €
	(1 481) -> 1 536 млн €
	(1,08%) -> 0,81%
	(36) -> 48 €

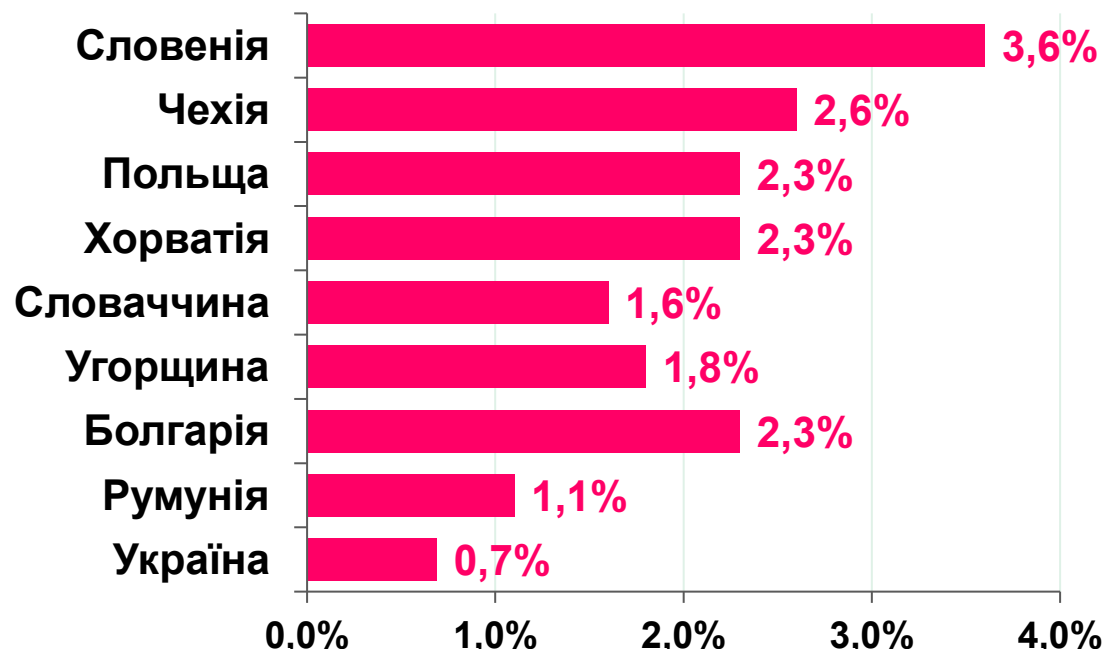

Україна та ЦСЄ стартують з різних економічних і страхових баз

Середня страхова премія на душу населення, євро

Частка проникнення страхування у ВВП, %

≈ у 4,5 раза

медіанний ВВП на особу в ЦСЄ вищий

≈ у 14,5 раза

медіанні премії на особу в ЦСЄ вищі

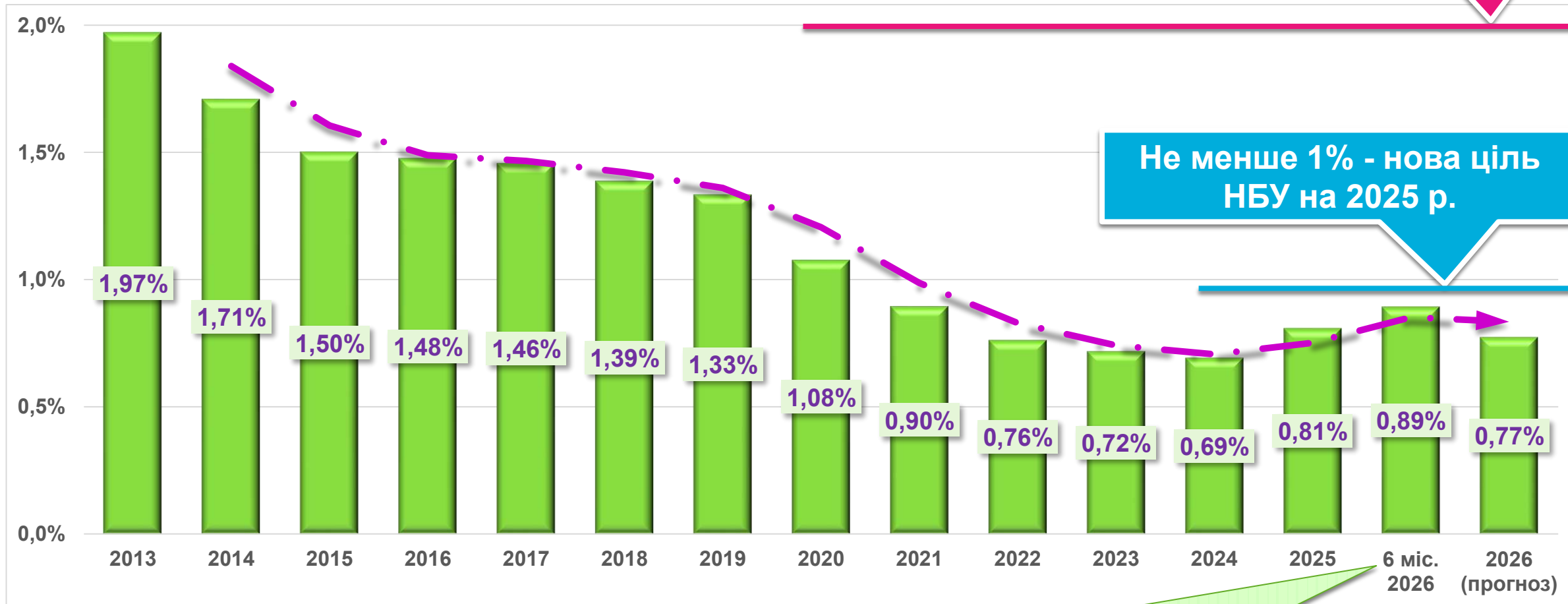
≈ у 3,2 раза

проникнення страхування в ЦСЄ вище

Частка СП в ВВП 2013-2 кв. 2026, %

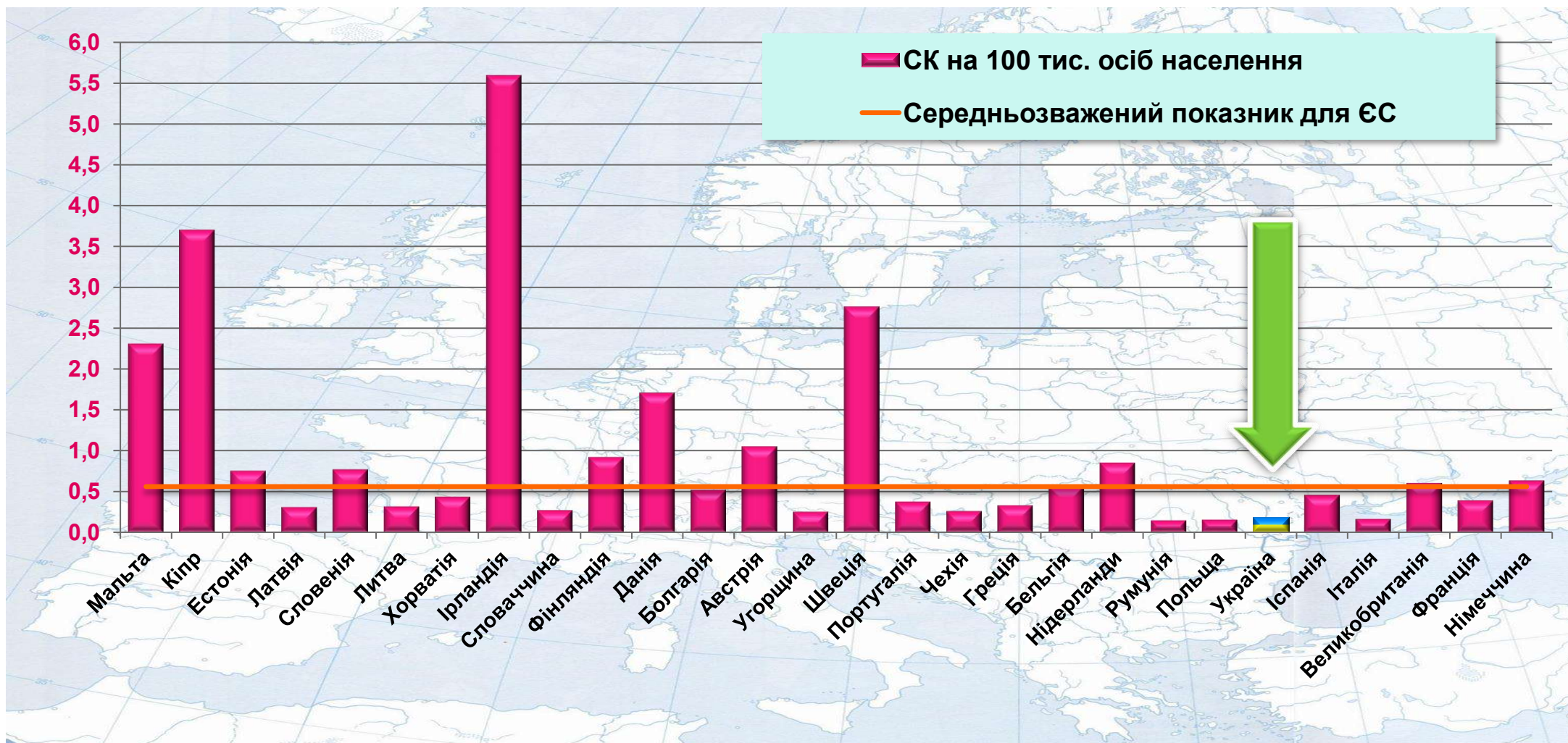
2% - ціль НБУ за 2024 р.

Номінальне зростання викликано падінням ВВП при високих цінах на страхування

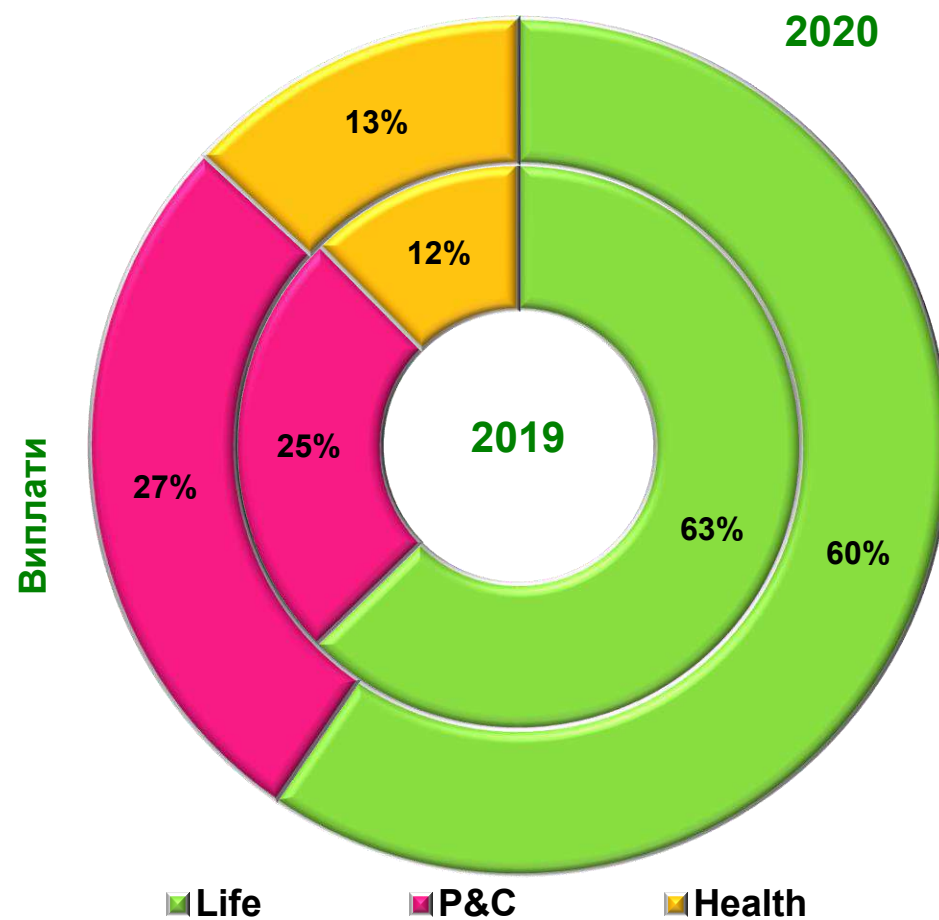
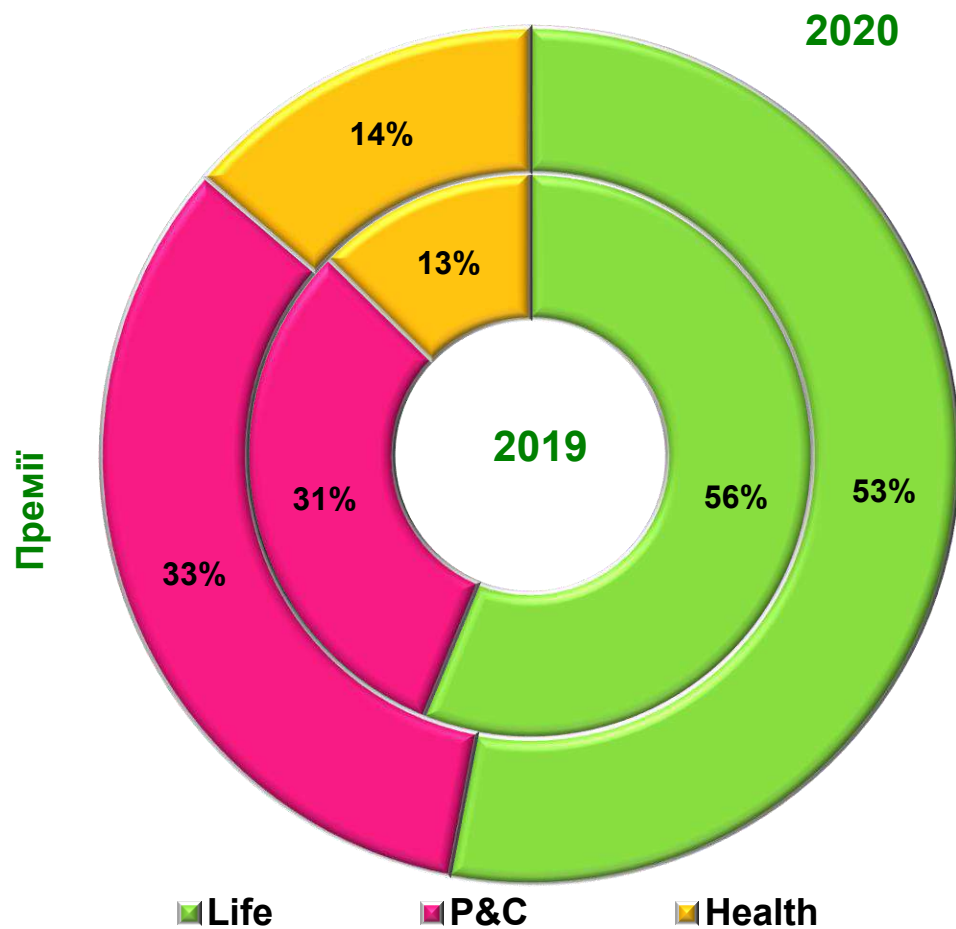

Кількість СК на 100 тис. осіб населення в країнах Європи

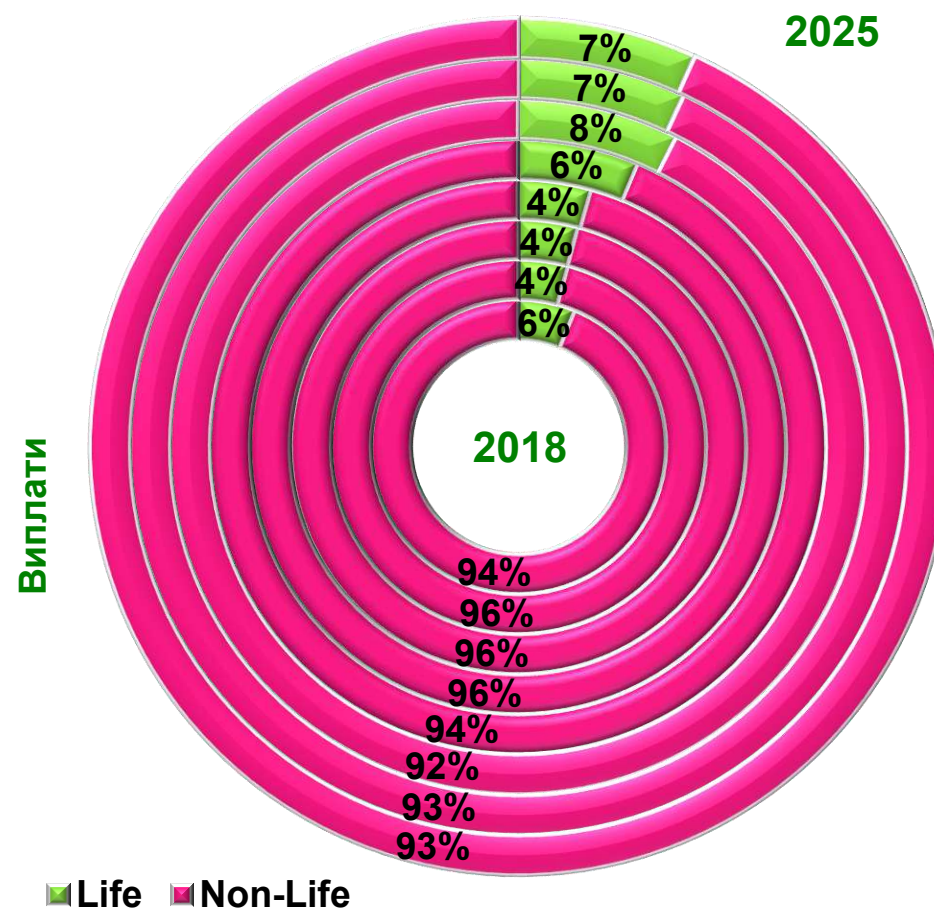
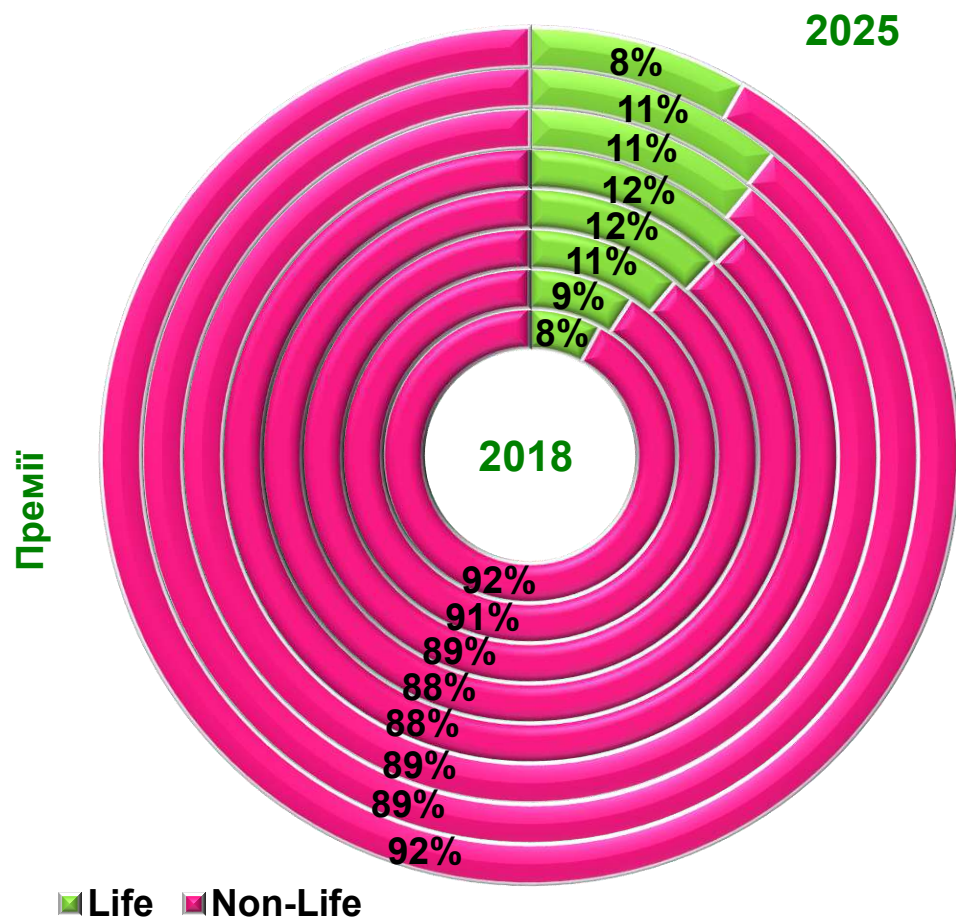

Страхові премії та виплати по видах страхування в Європі у 2019-2020 рр., %

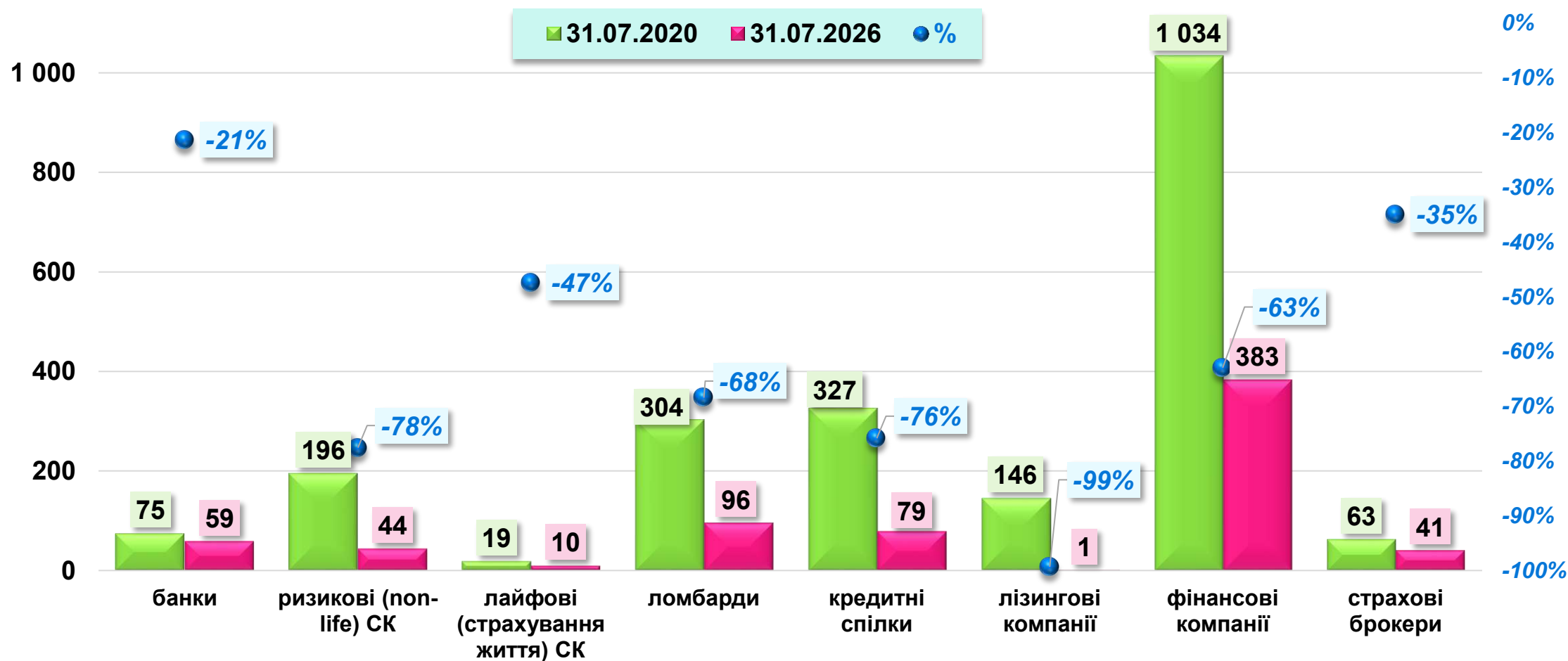

Страхові премії та виплати по страхуванню життя та з non-life в Україні, 2018-2025, %

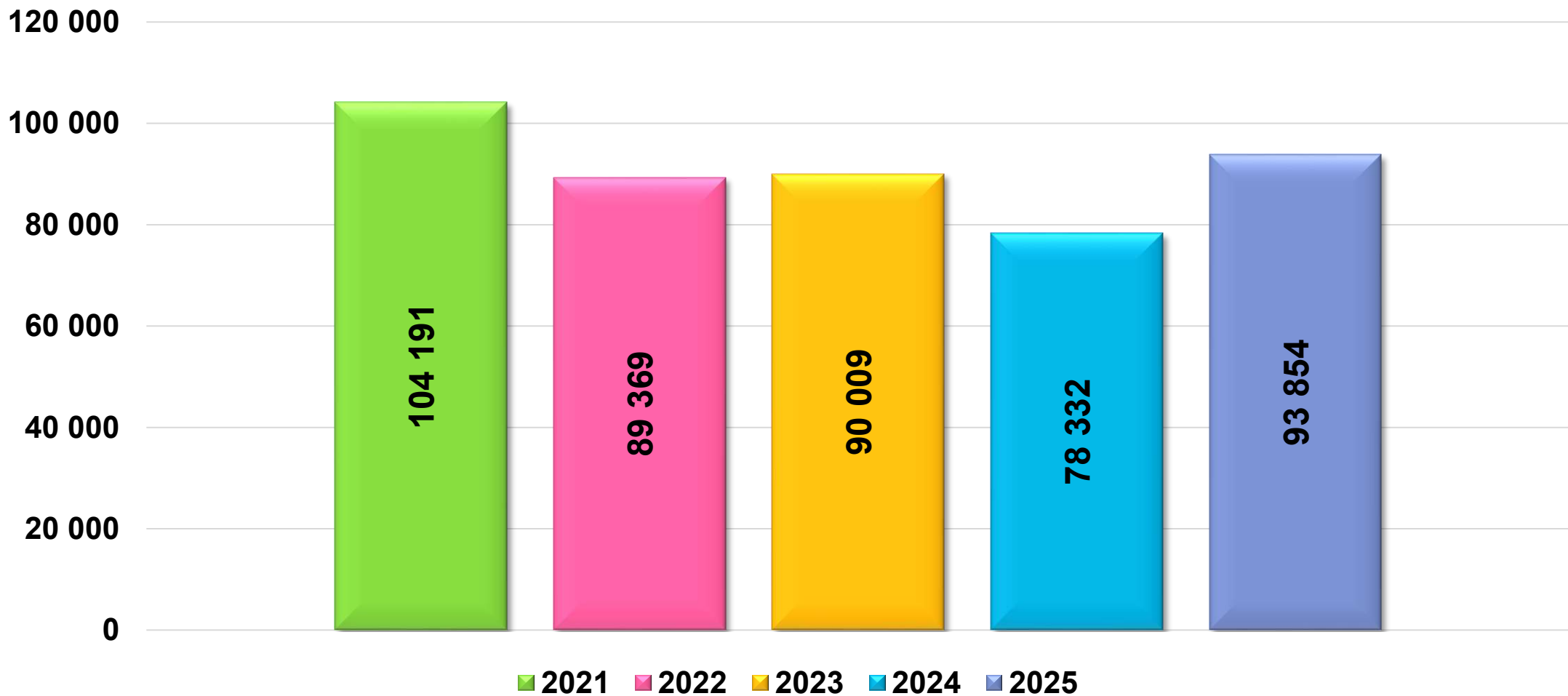

Кількість фінансових установ під контролем НБУ, 2020 – 2 кв. 2026

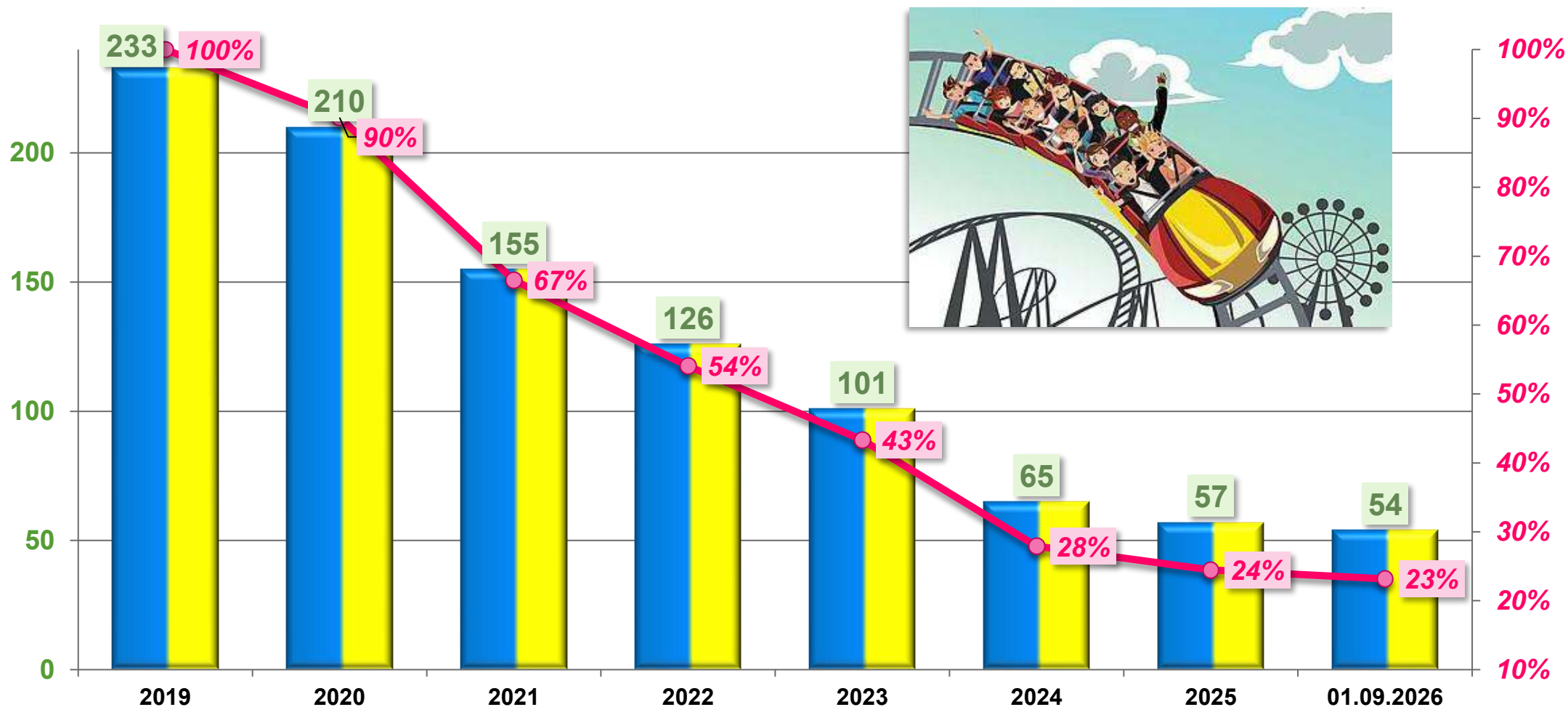

Активи страхових компаній України з врахуванням інфляції 2021-2025, млн. грн.

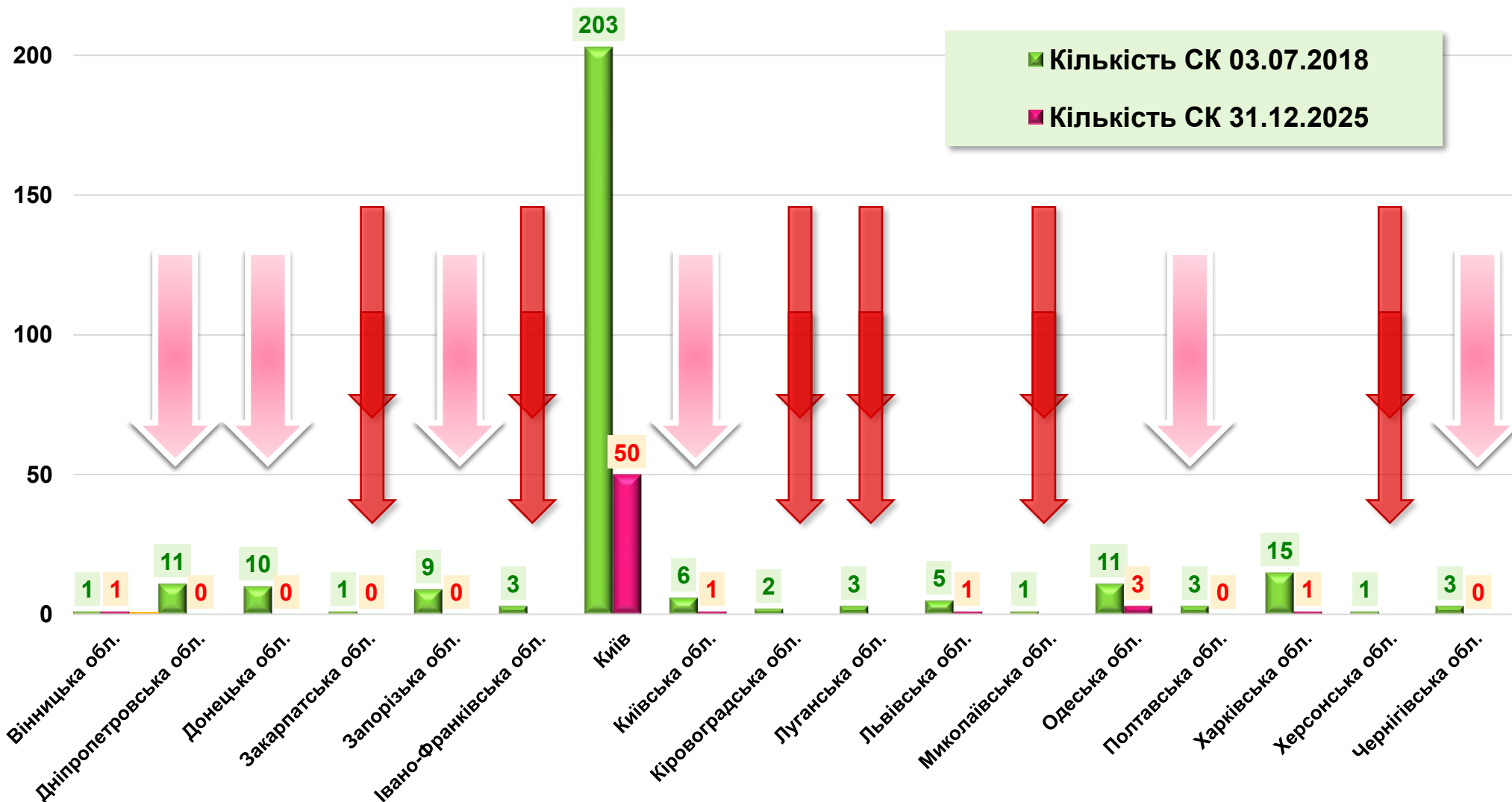

Динаміка кількості СК в Україні, 2019=100%

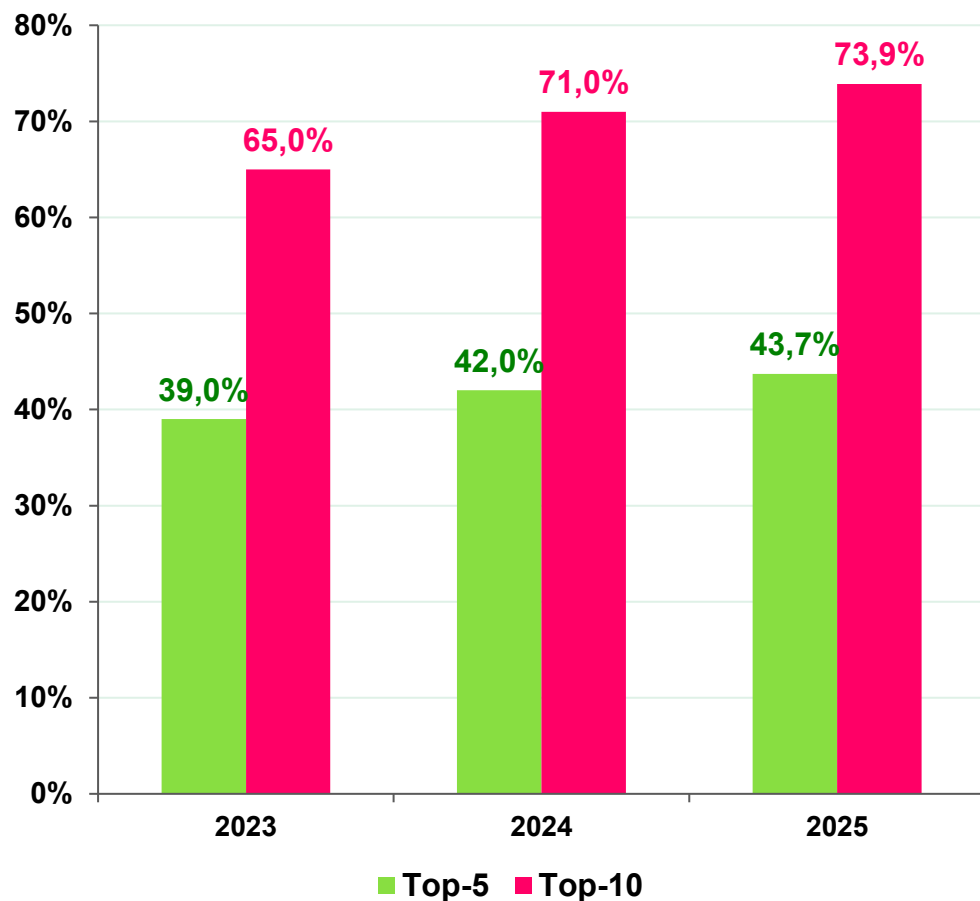

Розподіл за кількістю СК в регіонах України

Менше страховиків – вища концентрація

Що важливо:

у ЦСЄ показники концентрації часто різняться за методологією;
для України критично важливий сам тренд – ринок стає більш концентрованим.

43,7%

частка Top-5, 2025

73,9%

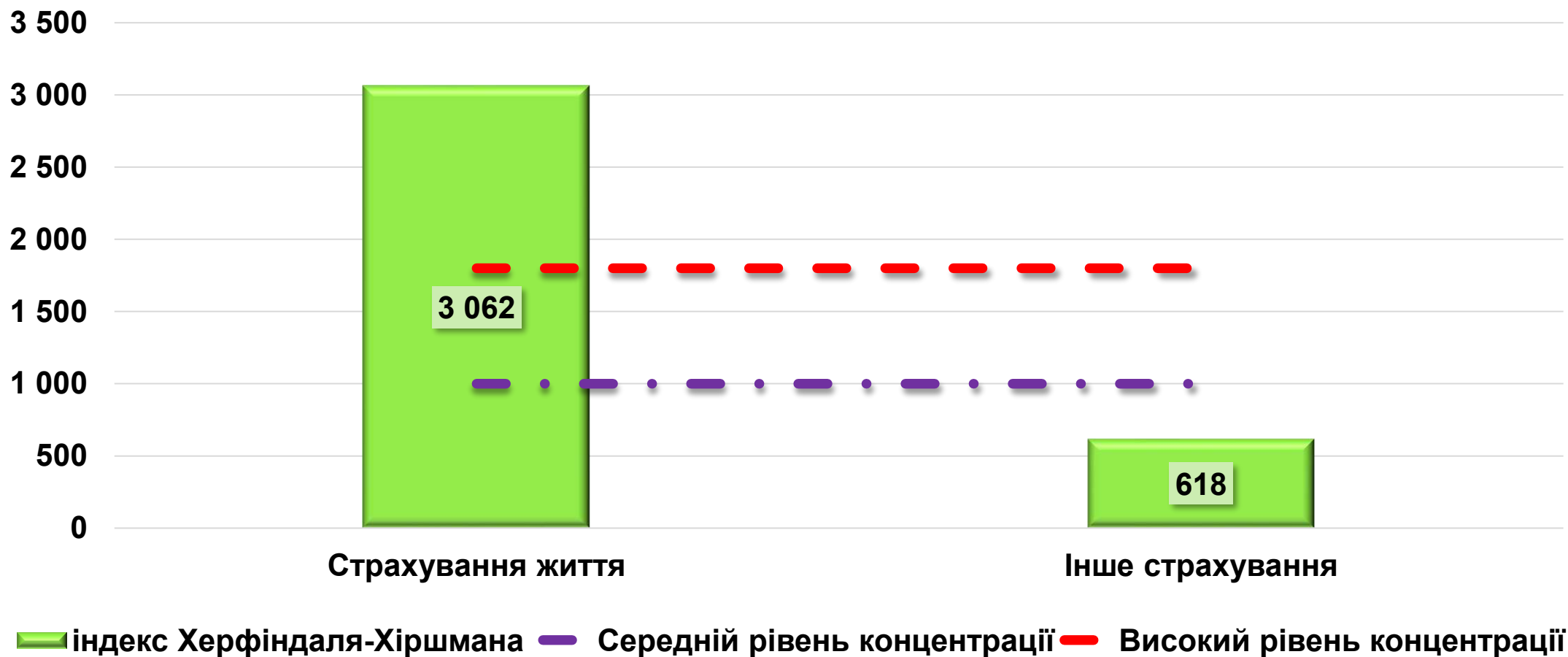
частка Top-10, 2025

Додатковий фактор ЄС

У країнах ЄС конкуренцію частково підтримують філії та свобода надання послуг, а не лише місцеві страховики.

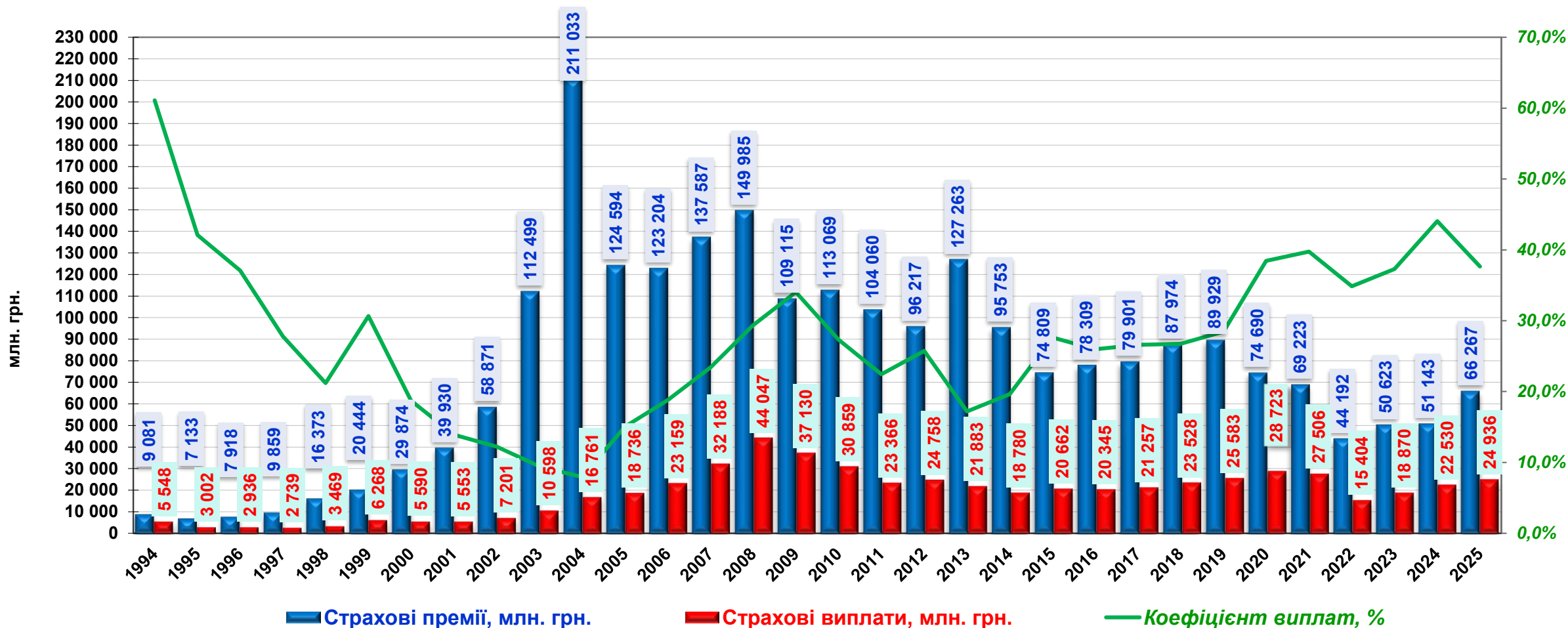

Концентрація страхового ринку України (індекс Херфіндаля-Хіршмана), 6 міс. 2025 р.

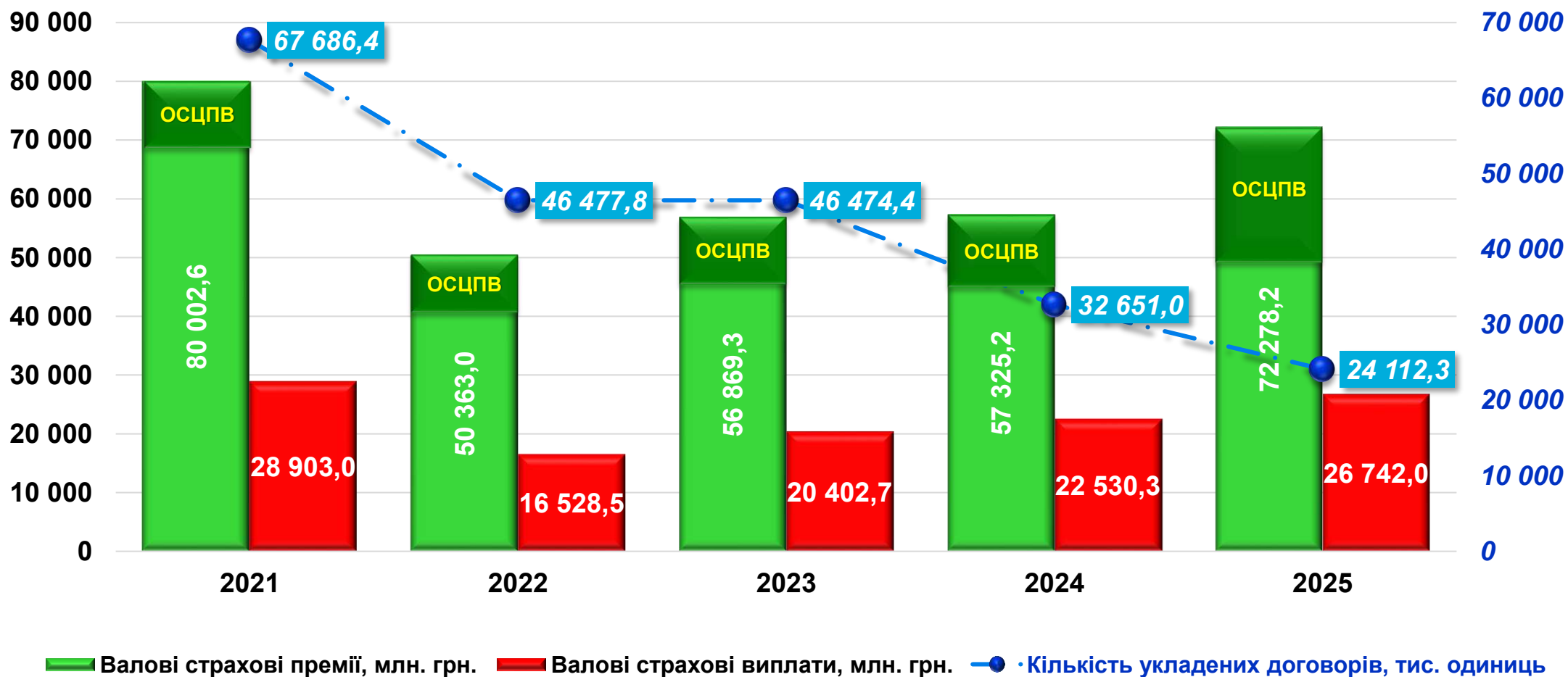

Динаміка платежів та виплат видами страхування, крім життя за 1994-2025 рр. з корекцією на інфляцію, млн. грн.

Основні показники страхового ринку за 2021-2025 з коригуванням на інфляцію, млн. грн.

Структура платежів та виплат за класами страхування, тис. грн., 2025 р.

Ануїтети за страхуванням іншим, ніж страхування життя

804,8

Кредит, порука

14 533,4

Класичне ризикове страхування життя

97 233,2

Інша моторна відповідальність

764 699,3

Відповідальність

1 244 306,7

Фінансові ризики

1 281 522,6

Інше ризикове страхування життя

1 588 270,7

Асистанс

1 783 980,8

Здоров'я (крім медичного страхування)

1 921 031,1

МАТ майно, відповідальність

2 402 407,7

Майно

3 917 220,7

Класичне накопичувальне страхування життя

4 325 446,2

Зелена картка

5 308 311,9

Здоров'я (медичне страхування)

8 584 064,5

КАСКО

16 002 582,3

ОСЦПВ

23 041 771,2

0 5 000 000 10 000 000 15 000 000 20 000 000 25 000 000

■ Страхові виплати, тис. грн.

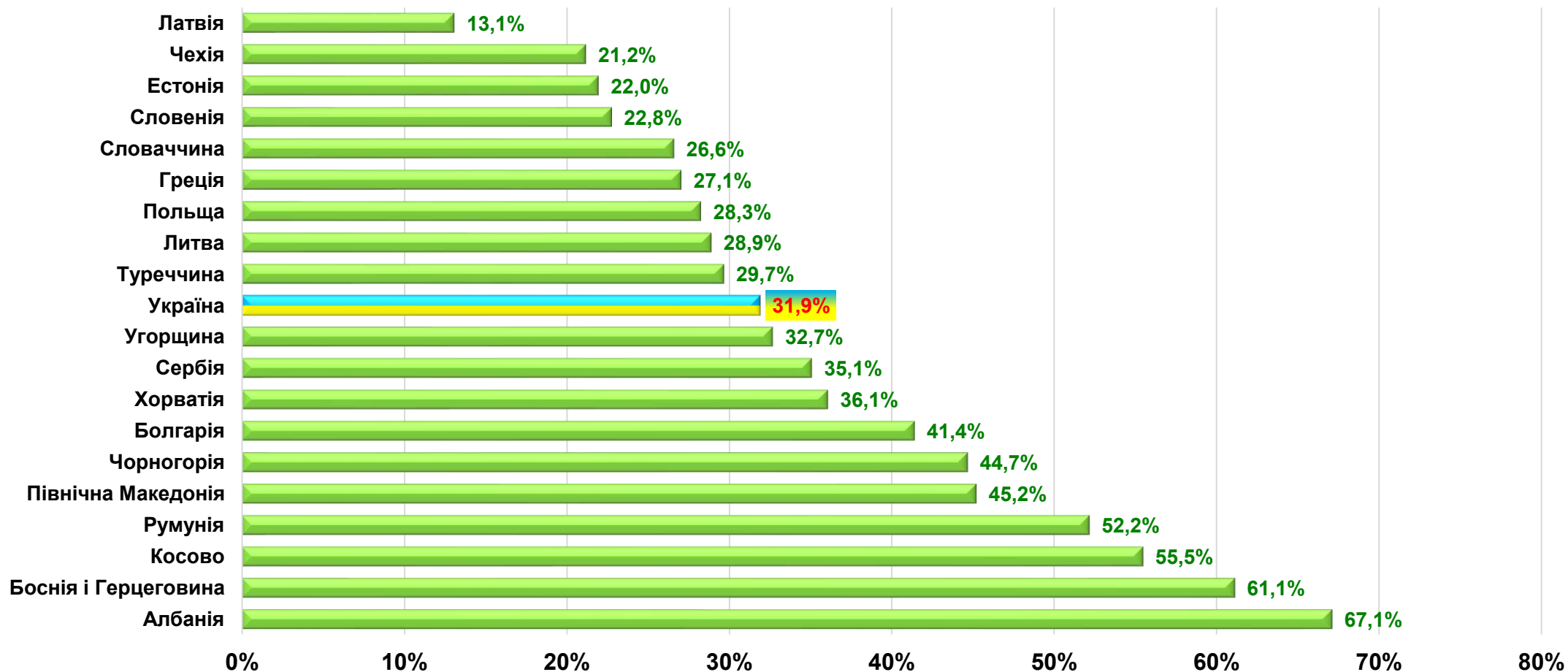
■ Страхові платежі, тис. грн.

79,2%

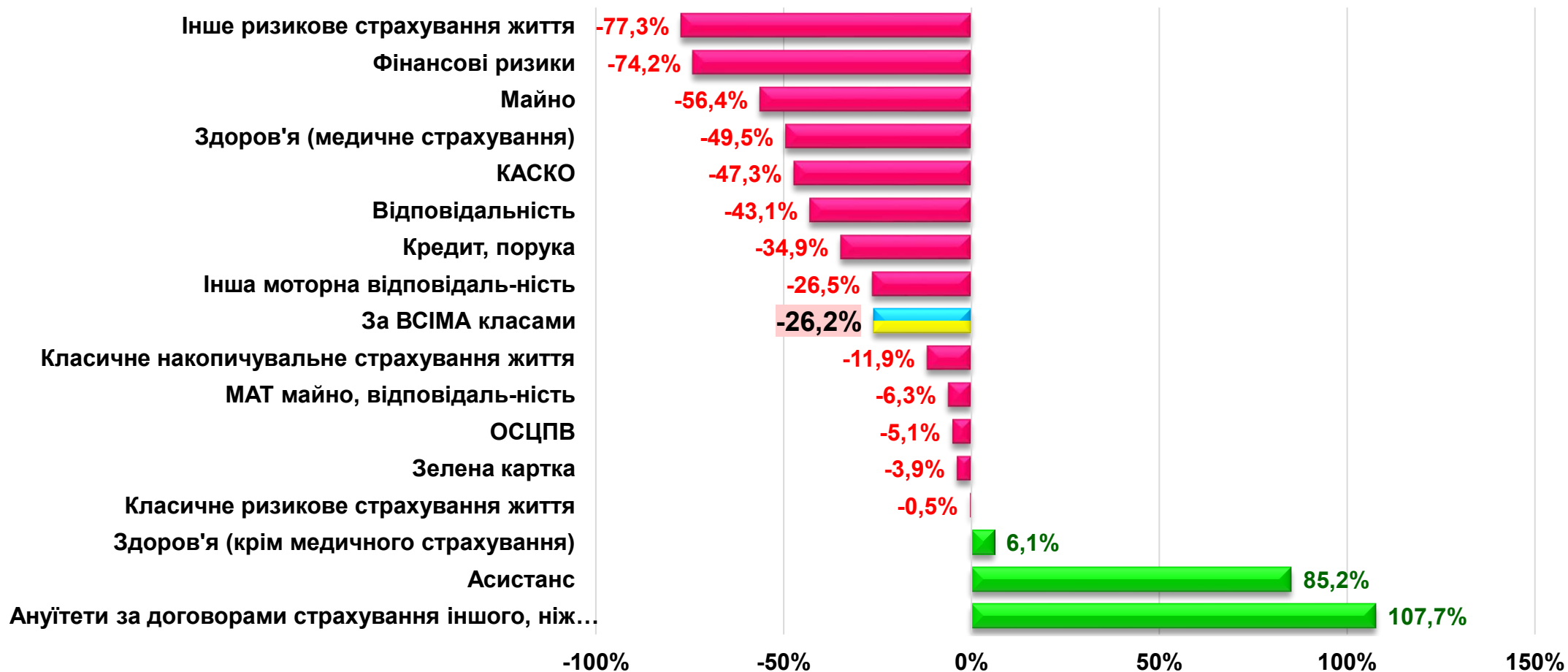

Частка ОСЦПВ в різних країнах – чим більше частка ОСЦПВ, тим гірше розвинутий ринок

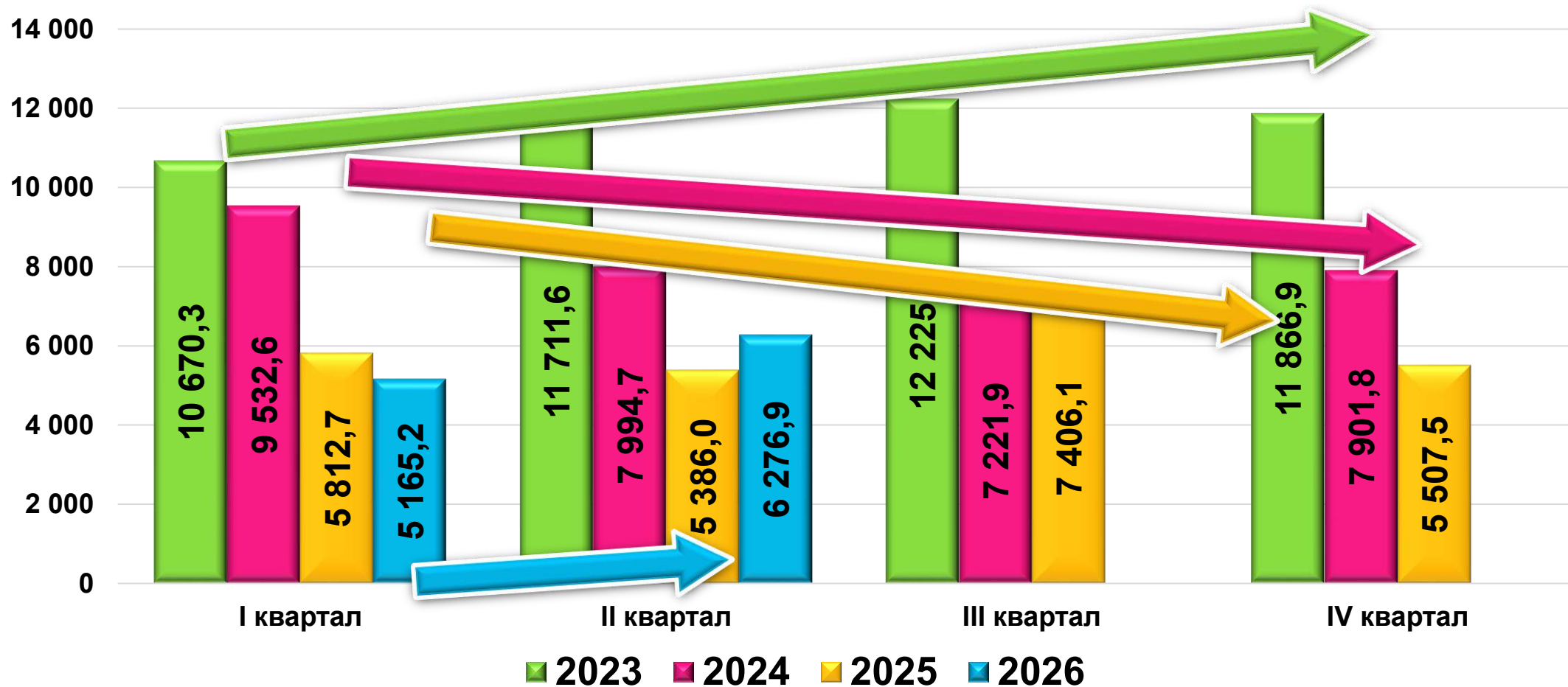

Зміна кількості укладених договорів за 12 міс. 2025 по відношенню до 12 міс. 2024

Динаміка кількості поквартального укладених договорів страхування, 2023 – 2 кв. 2026, тис. шт.

Стратегічні цілі та показники АСБ – 2030

Наші нові ключові індикатори ефективності базуються на фізичному охопленні.

ОСЦПВ
≥90%
активного автопарку

КАСКО
≈550 тис.
активних договорів

ДМС
≈2,1 млн
застрахованих осіб

144,4
млрд грн

цільовий номінальний
обсяг ринку у 2030 році

103,2
млрд грн

у цінах 2025 року

≈7,4%
середньорічного
реального зростання

Страхування майна
громадян
≈1,65 млн
договорів

Страхування
майна бізнесу
≈78 тис.
договорів

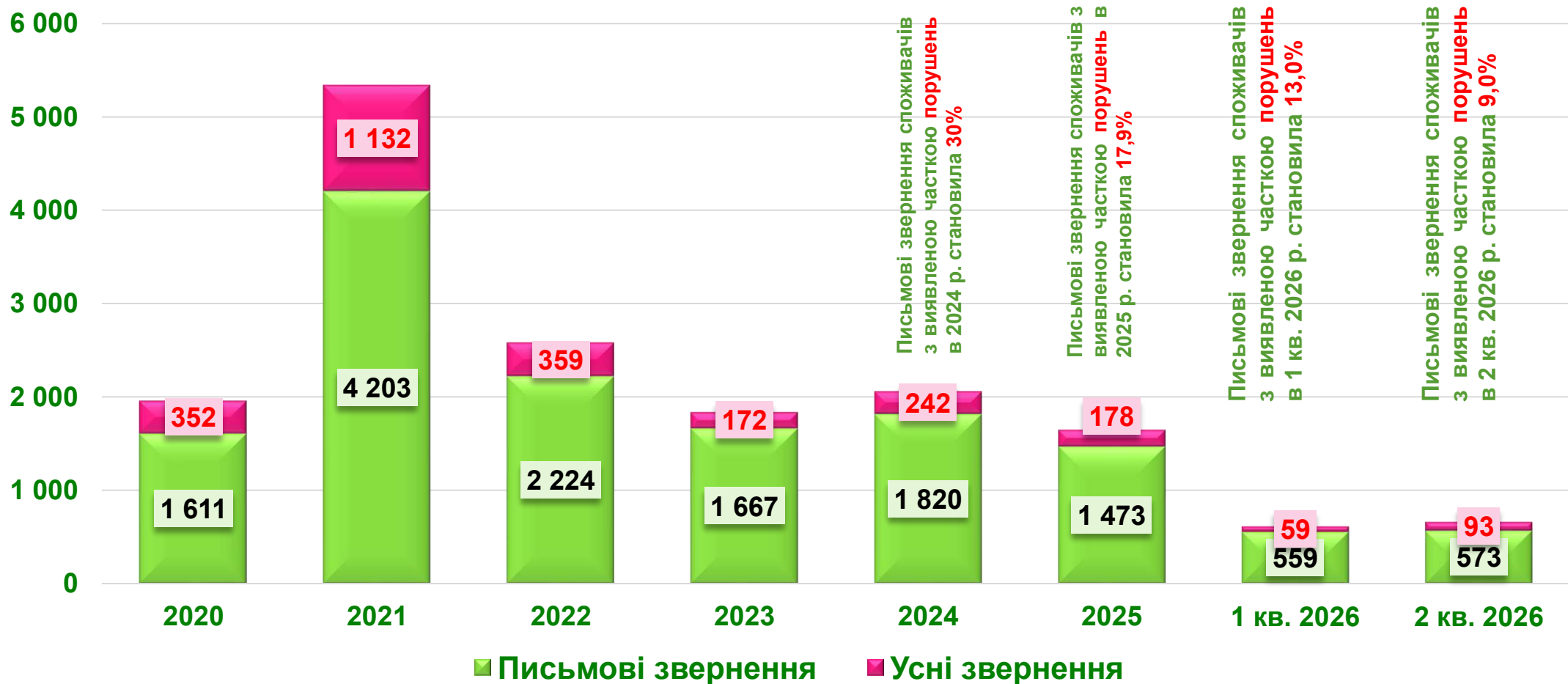
Накопичувальне
страхування життя
≈180 тис.
працівників
≈2% найманих працівників

Премії – лише один індикатор. Успіх – це більше реально захищених людей, авто, майна та підприємств.

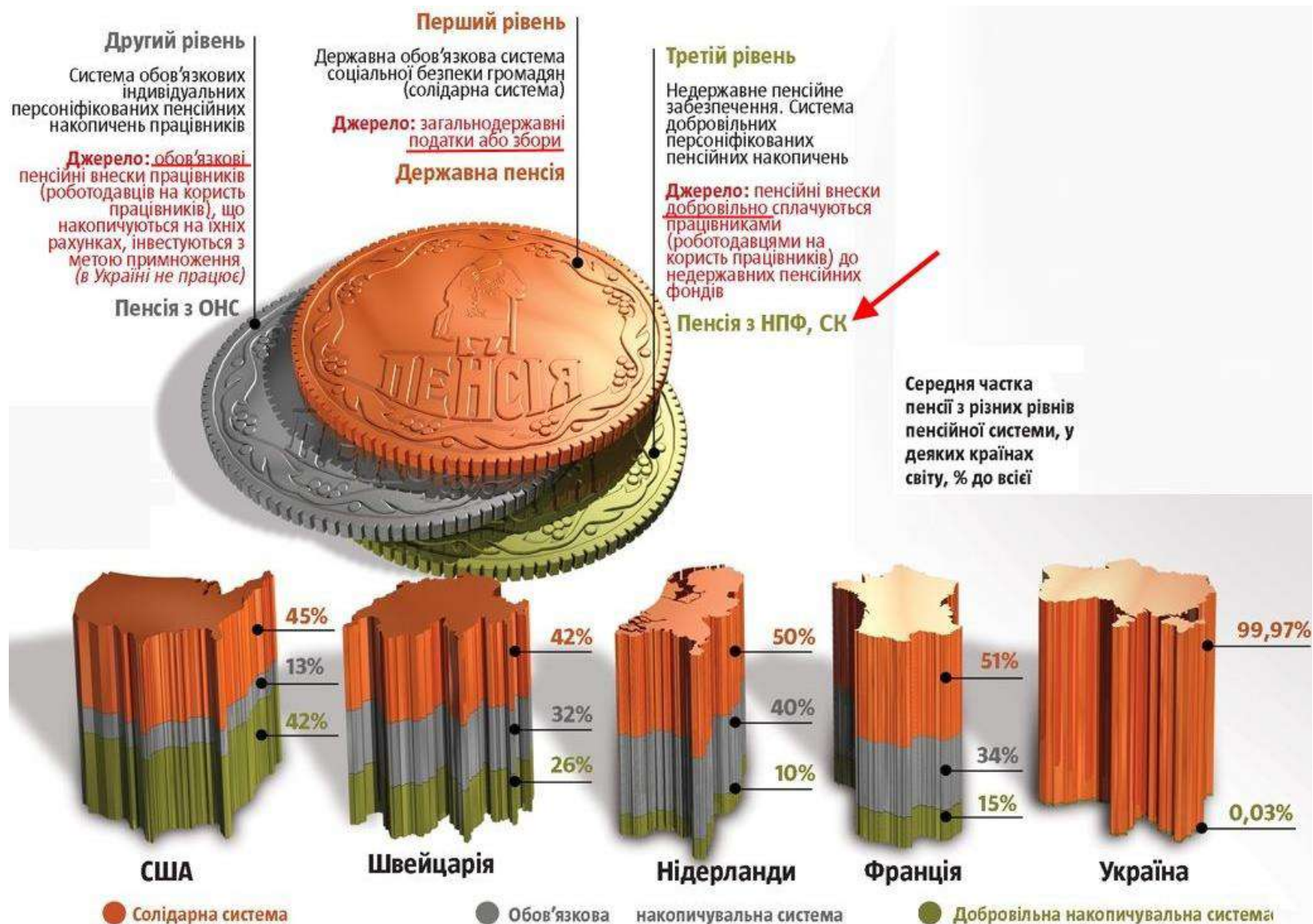

Статистика скарг на страховиків від споживачів 2020 – 2 кв. 2026, шт. (за даними НБУ)

Трирівнева пенсійна система в світі та Україні

Третій рівень пенсійної системи в Україні

- Близько **900 тис.** громадян є учасниками НПФ. Обсяг активів системи становить близько **6,7 млрд грн.** (НКЦПФР)
- В системі накопичувального страхування життя **490,5 тис.** застрахованих. Резерв премій **13,4 млрд грн.** (НБУ)

Український страховик отримує не одну реформу, а весь регуляторний стек

Solvency II

капітал • ORSA • governance • reporting

IDD

продажі • POG • competence • disclosure

MID

ліміти • victim protection • checks

DORA

ICT risk • resilience • outsourcing

IRRD

recovery • resolution preparedness

Українська чутливість

воєнний ризик

нижчі доходи

низька кредитна глибина

слабкий life-сегмент

невелика преміальна база

Що потрібно вимірювати

QIS • докапіталізація • distribution costs •
IT costs • complaints • physical coverage

Сукупний ефект важливіший за кожну окрему Директиву

30.01.2027

Solvency II review / IRRD

17.01.2025

DORA

Статутний капітал страховика

Розмір статутного капіталу страховика не може бути меншим за **розмір мінімального капіталу страховика**:

- 1. 32 мільйони гривень** - для страховика, який отримав ліцензію на здійснення діяльності з прямого страхування за одним чи декількома з класів страхування іншого, ніж страхування життя, крім класів страхування п. 2
- 2. 48 мільйонів гривень** - для страховика, який отримав ліцензію на здійснення діяльності з прямого страхування за одним чи декількома з класів страхування 10, 11, 12, 13, 14, 15. Дана умова не включає діяльність із прямого страхування за класом страхування 13, за умови що ліцензія страховика на здійснення діяльності із страхування містить обмеження та/або особливості для цього класу
- 3.** Абсолютні значення, зазначені в цій частині, переглядаються Регулятором кожні п'ять років та збільшуються пропорційно до зміни індексу споживчих цін за відповідний період. Розраховані абсолютні значення округлюються до числа, кратного 1 мільйону гривень.

Перспектива вимог щодо впровадження розміру мінімального капіталу в Україні

Чинні розміри MCR після індексації EIOPA становлять:

- **2,7 млн євро** – для non-life СК (включно з кептивними non-life СК); якщо покриваються класи відповідальності 10-15, поріг становить **4,0 млн євро**;
- **4,0 млн євро** – для life СК (включно з кептивними life СК);
- **3,9 млн євро** – для перестрахових компаній;
- **1,3 млн євро** – для кептивних перестрахових компаній.

Стаття 300 Директиви Solvency II передбачає, що суми в євро переглядаються кожні 5 років за індексом HICP, з округленням до 100 000 євро, якщо зміна не менша за 5%.

Розподіл СК за розміром капіталу, 2025

За даними листа IRB, станом на 01.01.2026

Показник: власний капітал та резерви, усього

Усього: **57 СК**

> 200 млн грн

28
СК

1. МетЛайф	15. Колоннейд Україна
2. ARX	16. СК ТАС
3. УНІКА	17. УНІКА Життя
4. СГ ТАС	18. Експрес Страхування
5. ПЗУ Україна	19. Перша
6. ІНГО	20. ГАРДІАН
7. Універсальна	21. ARX Life
8. ГРАВЕ Україна Страхування життя	22. УПСК
9. ПЗУ Україна Страхування життя	23. Євроінс Україна
10. Арсенал Страхування	24. Княжа Лайф VIG
11. ОРАНТА	25. Трансмагістраль
12. ВУСО	26. ЄТС
13. УСГ	27. ВІДІ-Страхування
14. Княжа VIG	28. ББС Іншуранс

100–199 млн грн

8
СК

1. БУСІН
2. Країна
3. Кардіф
4. РЕСПЕКТ
5. Еталон
6. Форте Лайф
7. Альянс Україна
8. ГРАВЕ Україна

До 100 млн грн

21
СК

1. АСКА-Життя
2. УТСК
3. Інтер-Поліс
4. Європейський страховий альянс
5. Скарбниця
6. Арсенал
7. КД Життя
8. Місто
9. Надійна
10. Ультра Альянс
11. Сузір'я
12. ІНСК
13. Велта
14. Перемога
15. Велес
16. Кворум
17. Експо Страхування
18. УНІК
19. АСКО ДС
20. СГУ
21. Схід-Захід

Новий закон «Про ОСЦПВ» з 01.01.2025 р.

Протягом 2-х років після введення Закону в дію пропонується:

- поетапно збільшити ці суми за шкоду, завдану життю та здоров'ю потерпілих осіб до **1 млн грн на одного потерпілого та 20 млн грн на один страховий випадок** незалежно від кількості потерпілих осіб, а за шкоду, завдану майну потерпілих осіб, – до **2 млн грн на один страховий випадок** незалежно від кількості потерпілих осіб;
- запровадити **швидке здійснення гарантійних виплат** потерпілим особам за **страховиків-банкрутів** (з року змінюється на 60 днів);
- запровадити **пряме врегулювання у всіх випадках дорожньо-транспортних пригод**, в яких шкоду завдано лише транспортному засобу, що дозволить потерпілій особі звертатись за страховою виплатою до свого страховика;
- запровадити **порядок розрахунку розміру страхової виплати без урахування зносу та**

здійснення страхових виплат у розмірі, необхідному для відновлення транспортного засобу;

- запровадити **вільне ціноутворення**, що надасть можливість визначення "справедливої ціни" та включить ринкові механізми;
- зменшити **строк розгляду заяви про здійснення страхової виплати з 90 до 60 днів** з дня подання заяви про здійснення страхової виплати;
- встановити **вичерпний перелік документів**, необхідних для отримання страхової виплати та підстав для відмови у здійсненні такої виплати
- **тільки електронний поліс з 2026 р.**

13:13

ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ		№ 4
ЗА	294	
ПРОТИ	0	
УТРИМАЛИСЬ	17	
НЕ ГОЛОСУВАЛИ	29	
ВСЬОГО	340	
РІШЕННЯ ПРИЙНЯТО		

Новий закон «Про ОСЦПВ» з 2025 року

Початок дії «ліміту відповідальності»	за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю		за шкоду, заподіяну майну	
	на 1 потерпілого (млн. грн)	на випадок (млн. грн)	на 1 потерпілого (млн. грн)	на випадок (млн. грн)
01.01.2025	0,5	5	0,25	1,25
01.01.2026 (але не раніше припинення/скасування воєнного стану в Україні)	1	20	-	2
1 січня наступного року після року вступу України до ЄС	10	50	-	10
з 1 січня другого року після року вступу України до ЄС	20	100	-	16
з 1 січня третього року після року вступу України до ЄС	32	160	-	32

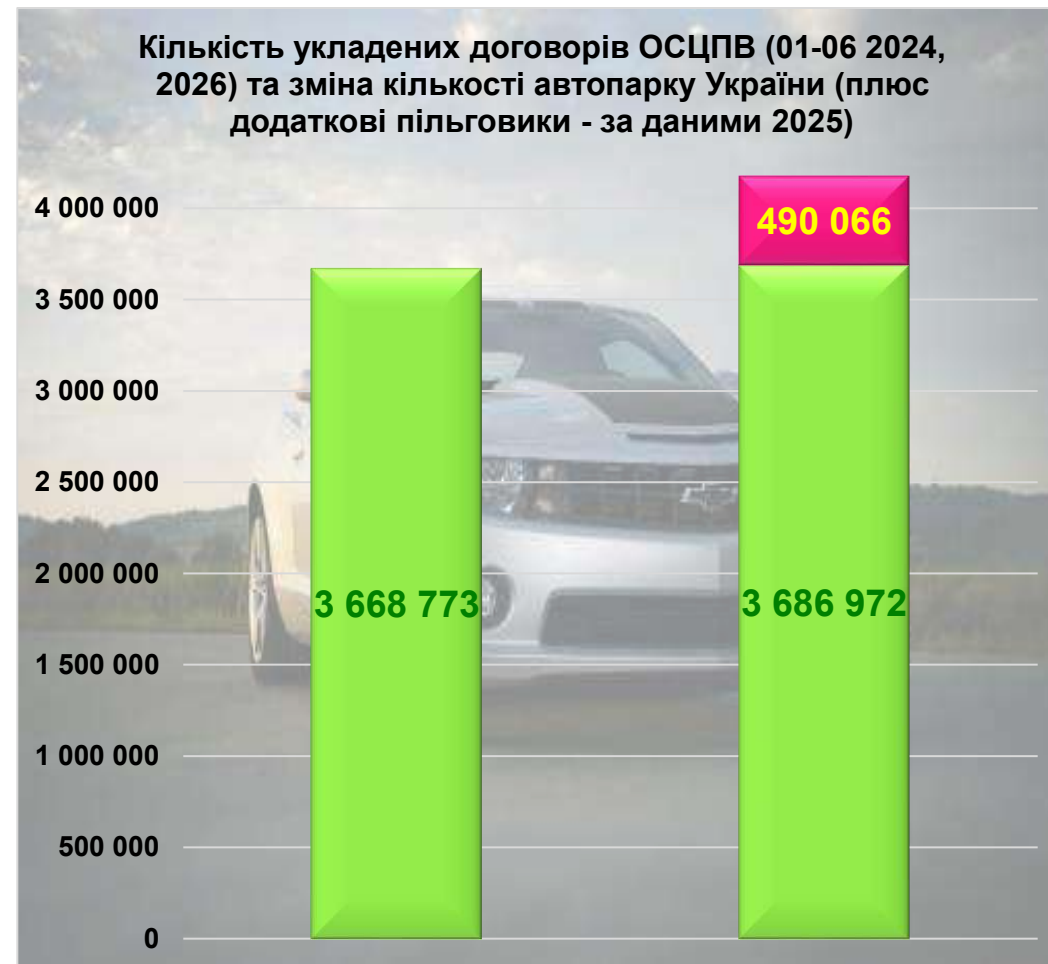
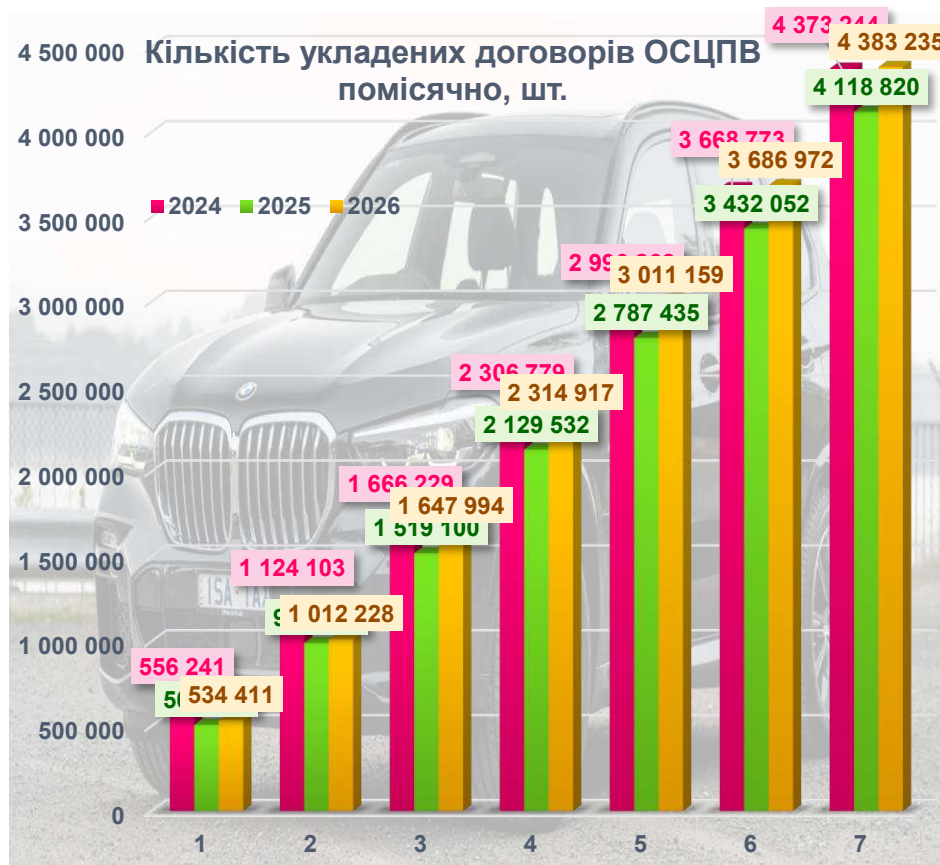

Страхові суми та ліміти за MTPL у ЄС згідно Directive 2009/103/EC (MID)

- Шкода для здоров'я – мінімальна страхова сума складає **1 000 000 євро** на одного потерпілого або **5 000 000 євро** на одну вимогу, незалежно від кількості потерпілих;
- Шкода майну – **1 000 000 євро** на одну вимогу, незалежно від кількості потерпілих.
- Кожні п'ять років, страхові суми, підлягають перегляду відповідно до європейського індексу споживчих цін (ЄІСЦ)
- **Поточні страхові суми:**
 - Для шкоди, завданої життю та здоров'ю: **€1 300 000** на кожного потерпілого та **€6 450 000** на один випадок;
 - Для шкоди, завданої майну: **€1 300 000** на один випадок.

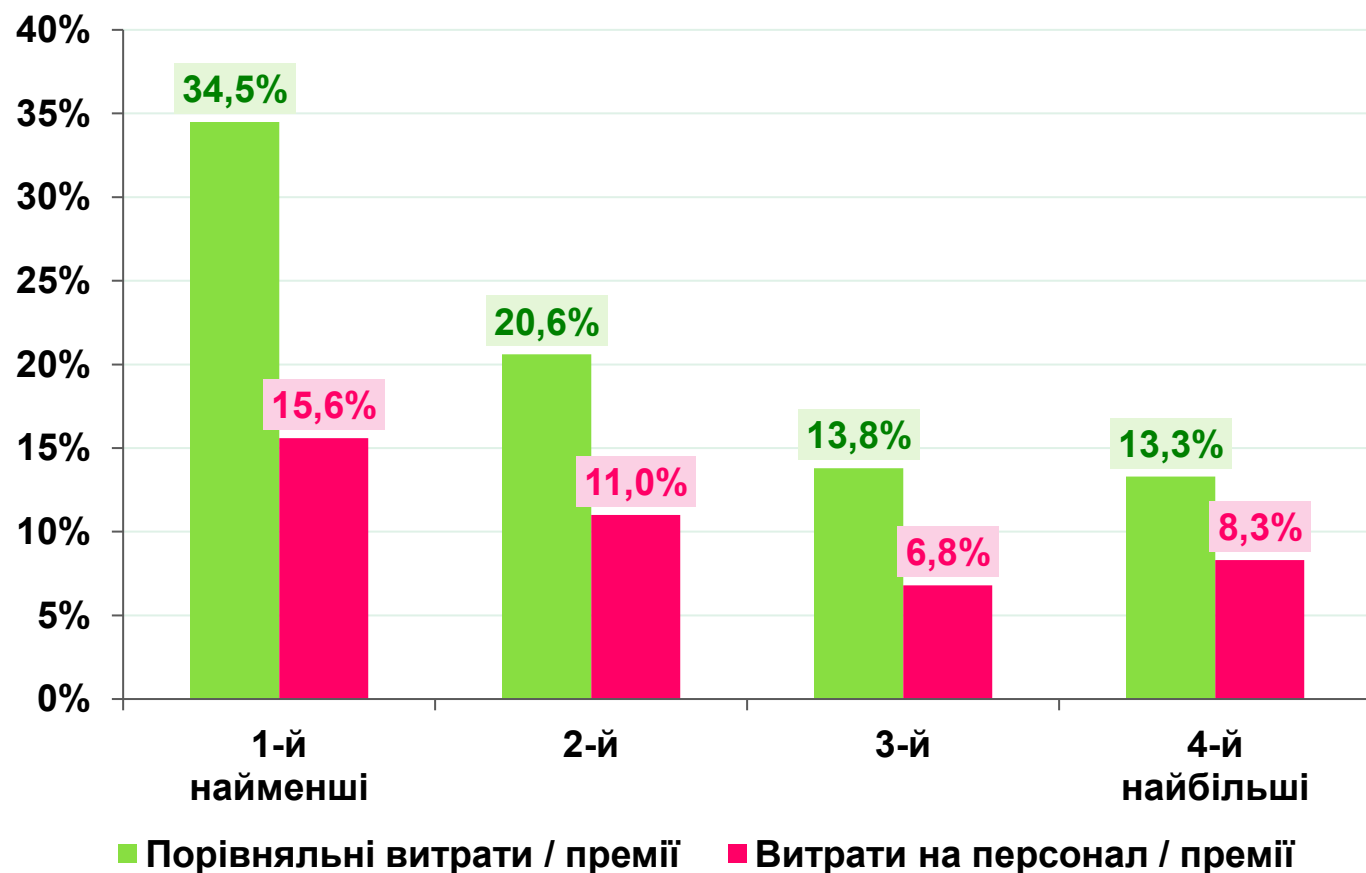

Динаміка укладання ОСЦПВ, 2024-2026

Однакові вимоги – різний відносний тягар. Українські дані вже показують сильну перевагу масштабу

Ключовий висновок

Для найменших страховиків відносна вага витрат у 2,6 раза вища, ніж для найбільших.

Це і є база для проблеми пропорційності.

+11,3%

реальні операційні
витрати

+23,9%

реальні витрати на
персонал

ЄС теж це визнає

Переглянутий Solvency II вводить режим для малих і нескладних страховиків (SNCU).

Висновки

- Регулювання конвергує **швидше**, ніж економіка страхового ринку
- Одна **формальна вимога** не означає однаковий **економічний тягар**
- **Критерій успіху** – не кількість імplementованих директив, а реальне страхове охоплення
- Україна входить у європейську регуляторну модель із **набагато слабшою економічною, капітальною та страховою базою.**
- **Ключовий ризик** – формально наблизити правила до ЄС і водночас **економічно віддалити страхування від споживача** та українського приватного капіталу.

Дякую за увагу!

Ваші питання?

